

Miljö- och energidepartementet

Remissvar på "Förbättrat genomförande av två direktiv på avfallsområdet" 2017-11-13. Diarienummer: M2017/02785/R

IVL Svenska Miljöinstitutet tackar för möjligheten att lämna remissvar på ovanstående förslag. Uppstår det någon fråga kring någon av våra kommentarer står vi självklart till förfogande att svara på den.

Generellt är förslagen bra då de nya formuleringarna är tydligare och mer konsekventa. Då syftet är att bättre harmonisera svensk lagstiftning med EU-direktiv förstår vi att större förändringar utifrån förslagen inte är möjliga. IVL har dock ett fåtal specifika kommentarer, grupperade efter kapitlen i promemorian.

3.1 Hantering av avfall

IVL stödjer förslaget då det tydliggörs att alla led i avfallshanteringen ska se till att miljöbalkens syfte bäst tillgodoses.

3.2 Biprodukter

Vi anser att den ändrade formuleringen kommer att leda till ökade avfallsmängder då mer restprodukter klassas som avfall. Det kan vara ett hinder för ökat resursutnyttjande.

Ändå välkomnas förtydligandet, då dagens lydelse är svag och skapar osäkerheter i rapportering och statistik. Många verksamheter använder ordet biprodukt slarvigt, vilket nu blir svårare. Fördelarna med ökad tydlighet överväger nackdelarna med mer avfall.

Regeringen bör dock genom annan lagstiftning verka för att underlätta ökat resursutnyttjande av både biprodukter och avfall.

3.3 Krav för att tillåta verksamheter för behandling av avfall

IVL stödjer den nya lydelsen. Är den tänkta behandlingsmetoden oacceptabel ur miljöskyddssynpunkt ska tillstånd inte ges.

3.4 Tillståndsdöms innehåll

IVL stödjer till viss del de nya lydelseerna. Två invändningar finns:

Om kraven som listas i miljöbalken 22 kap. 25 a § och 25 c § inte är minimikrav utan en minneslista är "bör" ett bättre ord att använda än "ska".

IVL är även tveksamma till att tekniska krav ska vara en del av domar. Det är tveksamt om rätt teknisk kompetens finns hos domstolarna, men framförallt finns risk för att teknisk utveckling hämmas. Det kan vara svårt att genomföra tekniska förbättringar under den tid som domen gäller. Det bör tillses att tillsynsmyndigheter har behörighet att ändra tekniska krav utefter behov och möjlighet. Om tekniska krav blir en del av tillståndsdomar anser IVL att det även bör regleras vilka möjligheter tillsynsmyndigheter har att frånga domar, när det kan leda till förbättringar för miljön.

3.5 Prövningsplikt för behandling av avfall

IVL stödjer den nya lydelsen, då den kan säkerställa en mer miljöriktig hantering på C-anläggningar.

Ett problem som finns idag är svårigheten att kartlägga vilket avfall som hanteras på C-anläggningar. Det försvårar framtagandet av nationell statistik. IVL föreslår att det i samband med nya anmälningar upprättas ett nationellt register över C-anläggningar, till exempel i Svenska Miljörapporteringsportalen SMP. Det skulle underlätta kartläggning och kontakt med de anläggningarna.

3.8 Tillsyn över avfallshantering och verksamheter där farligt avfall uppkommer

Den ökade tillsyn hos verksamheter som hanterar avfall som föreslås är bra då det kan höja kunskapsnivån där. Att tillsynens innehåll förtydligas är också bra.

Däremot är vi skeptiska till formuleringen kring att den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där farligt avfall uppkommer även ska omfattas. Små mängder farligt avfall borde uppkomma i de flesta icke tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter. Bara att identifiera alla tänkbara företag skulle vara en administrativ börda. Att göra regelbundna tillsynsbesök hos dem tror vi blir mycket resurskrävande för tillsynsmyndigheterna, alternativt att besöken sker så sällan att effekten blir låg. En korrekt hantering av farligt avfall hos mindre verksamheter är förmodligen enklare att åstadkomma genom att de samarbetar med de som samlar in avfallet, vilka med nuvarande förslag ska få utökad tillsyn. Alternativ är ett utökat informationsansvar eller kurser från tillsynsmyndigheter.

Vi föreslår därför att punkt e) i miljötillsynsförordningen (2011:13) 10 a § 2 stryks. Alternativt bör nya lydelsen kunna tolkas på annat sätt än att besök måste ske på plats.

3.9 Bortskaffa avfall

Förslaget säger att "förberedelse för bortskaffning" blir en del av begreppet att "bortskaffa avfall", som i sin tur är en metod för att "behandla avfall". IVL är positiva till

att förberedelse för bortskaffning identifieras som ett sätt att behandla avfall. Dock finns problem med att det inkluderas i begreppet att bortskaffa avfall.

I framtagande av nationell statistik eller vid annan uppföljning av hantering kan det vara svårt att avgöra om bortskaffning eller förberedelse för bortskaffning sker, till exempel vid sortering på en deponianläggning. Att istället särskilja begreppen skulle öka förståelsen och transparensen.

Förberedelse för återvinning är idag även en del av återvinning, enligt samma paragraf (6§ kap 15 i Miljöbalken). Den nationella statistik som rapporteras till EU ska inte innehålla förberedelse för ytterligare behandling, vilket skapar stort behov av tolkning när statistiken arbetas fram. Med förslaget blir det svårare att tolka uppgifter om vilken bortskaffning som endast avser förberedelse. IVL önskar därför att förberedelse redovisas separat, både för bortskaffning och för återvinning.

Det kan även behövas vägledning i om sortering av blandade material ska anses vara förberedelse för återvinning eller förberedelse för bortskaffning.

3.11 Kontroll när avfall lämnas till någon annan

IVL stödjer den nya lydelsen. Det är bra att insamlare och transportörer måste kontrollera att mottagnade anläggningar har gjort de anmälningar och har de tillstånd som krävs. Det kan öka kunskapsnivån hos dessa företag och möjliggöra en mer transparent urvalsprocess bland möjliga behandlingsanläggningar. Vi tror dock inte på någon större förändring från idag under svenska förhållanden.

4 Förslag på ändringar för att förbättra genomförandet av elutrustningsdirektivet

Förslaget för med sig att minskade mängder elavfall kommer att falla inom producentansvaret, genom att större kvantiteter konsumentelavfall från en verksamhet inte bedöms som konsumentelavfall. I beskrivning av konsekvenser, kapitel 6.2, skrivs det att detta inte bör få några märkbara praktiska konsekvenser. IVL vill dock belysa tre aspekter som kan få praktiska konsekvenser.

Det finns en risk för godtycklig tolkning av vad som är "till sin kvantitet är likvärdig med avfall som normalt uppkommer i privathushåll". För små och medelstora företag är förmodligen producenternas insamling av elavfall, via butik eller kommunal återvinningscentral, den som vanligtvis används. Att införa begränsningar i det insamlingssystemet skulle skapa otydlighet mot och osäkerhet inom berörda verksamheter. För att det ska vara lätt att göra rätt kan kompletterande åtgärder behövas, inom information eller service till företag.

Det bör även analyseras vilka risker det finns att elavfall återvinns med sämre kvalitet då större mängder samlas in utanför producentansvar. Om konsumentelutrustning från större företag idag samlas in inom producentansvaret bör det bli en skillnad i hanteringen när detta avregleras. Givetvis ska det inte uteslutas att hanteringen förbättras.

Det bör slutligen övervägas hur kvaliteten på statistiken påverkas när mängden elavfall under producentansvar minskar. Även om statistiken blir mer jämförbar med övriga medlemsstater, kommer den bli mindre tillförlitlig då det blir omöjligt att veta om konsumentelutrustning inte har samlats in eller om den klassats som övrigt elavfall.

Sammanfattningsvis bör det alltså övervägas att genom annan lagstiftning få bättre kontroll på elavfall utanför producentansvar.

Detta remissvar har utarbetats av Johan Hultén, Hanna Ljungkvist, Åsa Stenmarck och Jan-Olov Sundqvist som även kan kontaktas för förtydliganden eller frågor.

Med vänlig hälsning

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

John Munthe
Forskningschef